

cròniques

qui se n'ha endut els coberts. Mentrestant, una quinzena de municipis del Gironès (entre els quals destaquen Sarrià de Ter i Celrà per la seva notable implicació en el tema) aposten per difondre les energies renovables: una feina que té un ressò important i que costa ben poc. Continuarà...

... I espais virtuals | La tesi dominant entre els tècnics municipals (els de Girona també) respecte al trànsit és que cal dificultar com sigui la circulació de vehicles a motor. Estaria bé que gairebé tot fos espai per a vianants i bicicletes, que no hi hagués tant de soroll, contaminació ni col·lapse. Però posar el carro davant dels bous no és la millor tècnica per aconseguir-ho. Cal oferir primer alguna alternativa per a la mobilitat. Tanmateix, no s'albira cap solució en aquest aspecte, sinó més entrebancs. De moment sense trenet turístic, només faltava que els autocars de turistes que fins ara recalaven a la Copa, a un pas del Barri Vell, hagin de cercar refugi a Fontajau. Mentrestant, l'enorme espai que fins fa poc temps era l'estació d'autobusos, en ple centre, dorm el son dels injustos desacords entre Ajuntament i Adif, mentre s'espera que el ministeri digui la seva a un avantprojecte de reforma de la plaça d'Espanya, presentat fa uns mesos, que preveu «espais verds», «zones de descans» [sic] (hi posaran gandules?) i «carrils bici», amb aparcament de girocletes *ad hoc*. La pacificació és imparable. La utopia, també.



>> Un espai ara com ara infrautilitzat, en ple centre urbà. (Autors: DANI VIVERN)

EL PLA DE L'ESTANY

Text > XAVI XARGAY

Cinc cèntims de cultura local | El Centre d'Estudis Comarcal i la Biblioteca de Banyoles han organitzat

quatre xerrades a l'Ateneu Bar sobre quatre autors locals: Jaume Farriol, Pere Verdaguer, Frederic Corominas i Mossèn Lluís Constans. La tria d'aquests autors posa sobre la taula unes línies que poden ajudar a entendre la història del poble durant el segle xx, almenys durant la seva segona meitat. Hi ha un fet evident i definitori: un 25 % són capellans. «Tots els capellans venien de cap a Banyoles», deia Josep Pla. I devia tenir raó. Bromes (o no) a part, Mossèn Constans va ser un personatge cabdal en la historiografia banyolina i absolutament essencial en la recuperació de la cultura popular. A més, enfront els altres tres, representa la Banyoles triomfadora de la guerra. Farriol, de petit, plorava perquè, venint de buscar aigua a la font, els nois el titllaven, menyspreativament, de roig. Pere Verdaguer va haver de seguir la família al sud de França, en un exili dolorós i traumàtic que no llimà gens el seu amor per Banyoles i que el portà a fundar la Universitat Catalana d'Estiu. Frederic Corominas va ser un exemplar mestre depurat, puntal de l'excel·lent Acadèmia Abad Bonito, que marcà de manera positiva i eficaç tants pladestanyencs. En aquests temps de desmemòria i tergiversació és bo recordar la personalitat i la tasca de quatre banyolins que van oferir, ells, més de cinc cèntims al poble; van oferir una dedicació apassionada i honesta, necessària com un far al mig de la boira mesquina. Són cinc cèntims (dels d'abans, que valien més) de cultura local, que en realitat transcendeixen l'àmbit banyolí per presentar-se com a mostres de viure amb dignitat l'amor per la cultura, la llengua i el petit país.

Ateneu Bar a les 8 del vespre
26 de febrer 2019
Àngel Vergés i Miquel Aguirre
per parlar de **Mn. Lluís Constans** (1901 - 1955)
Eclesiàstic i escriptor. Membre fundador del Centre d'Estudis Comarcals de Banyoles, l'any 1943. Els seus treballs històrics sobre la comarca encara avui són un referent per a estudis d'àmbit local.

>> Cartell de la xerrada sobre Mossèn Lluís Constans. (Font: CENTRE D'ESTUDIS COMARCAL DEL PLA DE L'ESTANY)

Expulsions | «Uncle! Saps què va passar en el partit entre el Camós i el Cornellà del Terri? Sis expulsats i trenta-vuit partits de sanció! Què et semblaria si es fes el mateix amb els polítics? Que la diuen grossa?; expulsats i inhabilitats un temps. Que provoquen violència i amenacen?; targeta vermella i a jubilar-se sense sou!» Feia temps que el meu nebot no deia res, i quan ho fa, surt amb un estirabot. Mentre jo proposo autors locals exemplars i transcendents, ell em parla de futbol i de sancions. L'arbre, nebot, l'arbre que no et deixa veure el bosc de les sancions reals!

LA SELVA

Text > JOAN DOMÈNECH

Vidreteres: Promoció gastronòmica | L'Ajuntament i el sector privat, fidels a la fama de la població en la restauració, han potenciat l'àmbit participant a Firast, una fira gironina de degustació de qualitat que promou plats i productes a través del tast. El mes de gener d'enguany, en efecte, diversos col·lectius, entre els quals la comissió del tradicional ranxo de carnaval, van oferir el seu popular producte durant el dia i el van completar amb rom cremat, al vespre. Els forners hi van presentar el seu pastís de pa de pessic amb mantega i xocolata, anomenat *Moreneta de Vidreteres*, i el pastís de pastanaga, i el gremi de carnisers, un assortit de cremes de verdures i caldo, la cuixeta de pollastre farcida amb salsafins, el caneló de carn amb beixamel i el melós de galta de vedella cuita a baixa temperatura amb bolets. També s'hi van poder degustar els tastets de bacallà a l'estil de Can Magí, els cargols a la llauna amb tomàquet de Can Castells i el civet de porc senglar de Can Bellavista, acompanyats de la cervesa d'elaboració artesana Selva Bruna i de vins del país.

Tossa: El Pelegrí i un nou llibre | La tradició principal de Tossa és la del Pelegrí, que cada 20 de gener va a l'ermita de Sant Sebastià de Santa Coloma de Farners per complir el vot que, fa segles, la vila va fer al sant per ser deslliurada de la pesta. Enguany el pelegrí ha estat Jordi Ribas i Ortiz, i l'han

acompanyat 1.067 persones. El dia 21 va retornar a Tossa i va tenir lloc l'espectacular processó ran de muralles. Dies després, al cinema Montserrat, va ser presentat un nou llibre, titulat *Caminant amb el pelegrí*, obra d'Assumpta Margenats, Nydia Tremoleda i Vicenç Gascons (net, aquest darrer, de Salvi Gascons i Bassas, que l'any 1982 ja va publicar, dins de l'Editorial Selecta, el llibre *Tossa i el seu pelegrí*). Aquesta nova publicació actualitza el coneixement de la tradició del Pelegrí i és un veritable àlbum, amb fotografies dels pelegrins dels darrers cent anys, aproximadament.

Lloret de Mar: Remodelació hotelera | De la necessitat de modernitzar les instal·lacions turístiques se'n parla cada any, i a vegades sembla només una estratègia publicitària. Enguany potser se n'ha parlat menys i, en canvi, s'ha avançat més, almenys a jutjar per les nombroses bastides que tapen les façanes de destacats establiments i preserven les remodelacions internes. Potser una de les més espectaculars és la de l'antic hotel Royal, als baixos del qual hi hagué, fa anys, el Casino. Però també n'hi ha d'altres, com l'Hotel Flamingo, del grup Frigola, que, segons informen, inverteix 9,5 milions d'euros en la renovació del complex. L'any 2016, un altre hotel de la mateixa societat, el Delamar, ja va ser remodelat a consciència, i el fruit no ha trigat a arribar: ha estat escollit com un dels 25 millors hotels de l'Estat espanyol i també ha rebut el premi Travellers' Choice Hotel que concedeix TripAdvisor a partir de les opinions dels seus clients. Aquesta és, sens dubte, la línia que ha de portar Lloret a treure's del damunt algunes etiquetes sobrades.



>> La processó del Pelegrí passant arran de les muralles de Tossa de Mar. (Autoria: JOAN DOMÈNECH)

LA Cerdanya

Text i fotos > SANDRA ADAM

Un projecte per a l'estany de Puigcerdà | L'estany de Puigcerdà compta amb una llarga història, i amb el temps ha viscut diferents remodelacions. La darrera va ser als anys noranta, quan se'n modernitzaren els accessos, s'adequà el parc i es construï un illot central. Des d'ençà, s'ha anat degradant. Actualment l'estany i el parc Schierbeck es troben en un estat deplorable. La manca d'inversió fa que siguin un espai on les zones enjardinades han desaparegut, el mobiliari urbà està en mal estat i l'aigua presenta un aspecte insalubre.

Ara que venen eleccions i que un nou consistori iniciarà una legislatura de quatre anys, fora bo que s'invertís en un projecte integral per a la millora d'aquesta zona. L'estany i el parc Schierbeck haurien de ser uns espais públics en bon estat, que fessin goig tant als veïns com als forasters que visiten la vila. A més, penso que tot aquest entorn mereix molta més atenció, ja que representa un període clau en la història del poble. L'embelliment d'aquest espai posaria en valor l'estany, el parc i les vil·les residencials que té tota la zona, testimonis del desenvolupament urbanístic provocat pels estiuejants de mitjans del segle XIX.

IV Cicle de Xerrades d'Història de la Cerdanya | Durant el mes de febrer d'enguany va tenir lloc el IV Cicle de Xerrades d'Història de la Cerdanya, organitzat pel Grup de Recerca de Cerdanya i l'Arxiu Comarcal de Cerdanya. Les xerrades, sota el títol «Explica'm una història», es van centrar en la divulgació de diferents períodes de la història local. Va encetar el cicle l'historiador i arxiver Lluís Obiols, amb la xerrada «La vila i la terra: conflictes entre Puigcerdà i els pobles de la Cerdanya al segle XVI». Una setmana més tard, va ser l'historiador Marc Bernadas qui va omplir la sala Sebastià Bosom de l'Arxiu Comarcal amb la xerrada «1939-2019. La Guerra Civil a Cerdanya 80 anys després», la qual es va acompanyar de la inauguració de l'exposició de fotografies sobre «La retirada» de

la periodista Frédérique Berlic. Per cloure el cicle, l'historiador de l'art i campanòleg Daniel Vilarrubias va exposar els seus coneixements sobre «El patrimoni sonor de la Cerdanya: les nostres campanes».

Un any més, es consolida aquest format de xerrades d'història de Cerdanya, que ha demostrat l'interès que desperta en el públic cerdà el coneixement de la comarca.



>> L'historiador Marc Bernadas just abans de començar la seva xerrada. (Autoria: GAEL FIGUILLEM)

EL RIPOLLÈS

Text > EUSEBI PUIGDEMUNT

Munió d'activitats | Aquesta crònica podria dur com a títol *Calaix de sastre* per la munió d'activitats que s'hi ressenyen (tot i el sedàs preceptiu), que van tenir lloc al llarg de les festes de Nadal i el mes de gener, i durant part del febrer. Seguint, doncs, amb la divisió suara apuntada, comencem per les activitats nadalenes, que, per descomptat, se centren en la música, els pastorets i els pessebres.

A Ripoll, els dies de Nadal i de Reis es va poder veure la representació de la tradicional i anyenca comèdia pastoral *El naixement del Salvador o la redempció de l'esclau*, de mossèn Antoni Molina i amb música d'Ignasi Rubió. La primera representació que se'n va fer en català data de l'any 1898.

Sense deixar el tema, bé que amb un altre matís, els pessebres vivents de Sant Joan de les Abadesses i Campdevànol també es van deixar veure per aquestes mateixes dates. A destacar l'innovador *pessebre galàctic* que exhibí l'Escola Vedruna de Ripoll, amb elements de robòtica i de realitat virtual. A Vallfogona, dins del recinte